

Ситутунга

КУПИТИ

Майк Йогансен — найграйливіший письменник української літератури. Ця книжка запрошує вас у світ, який він створив, — веселий, дотепний, неймовірно вигадливий і яскравий. У цій збірці іронічної прози п'ятнадцять його текстів, у яких він по-різному пробував гумор: у сатири, фейлетоні, гуморесках, оповіданнях і навіть у романі. Автор вас сміситиме, водитиме по живих краєвидах, дуритиме картонними ляльками і кидатиме в патетичних місцях. Із Йогансеном будьте готові посміятися не тільки з довоколишнього світу, а й із себе самих. І якщо ви справжні його розумні й любі читачі та ще любіші читачки, ви зрозумієте, знайдете і покажете світові амфібійну антилопу ситутунгу...

Книга «Ситутунга» — це збірка гумористичних, сатиричних та іронічних творів українського письменника, який творив епоху наших шалених 20-х. Майк Йогансен — майстер гри з читацькими очікуваннями, автор приголомшливої химерної прози й поезії, митець, який досі дивує своїми парадоксами.

Тексти Майка Йогансена, одного з чільних представників української модерної літератури, сповнено іронією, абсурдом, чорним гумором. На всіх, хто вирушать у подорож сторінками цієї книжки, вигадливими й розмаїтими шляхами іронічної прози Йогансена, очікує особлива інтелектуальна гра, правила й порядки якої розповідає в передмові упорядника Ярина Цимбал. Плетиво літературних алюзій та багаточарові жарти в збірці

Це видання серії «Vivat класика» представляє перлини доробку Майка Йогансена: від повісті «Майборода», опублікованої 1925 року, до оповідання «Ситутунга» 1936 року. Крім оповідань для дітей і втраченого автобіографічного роману «Югурта», цей текст був останнім у доробку митця, який дивився на цей світ з особливою проникливістю й іронією.

У збірці «Ситутунга» Майк Йогансен постає різним. Звертається до жанру фейлетону в нещодавно виявленій «Театральній фізкультурі», де іронізує над театральними виставами для шахтарів Донбасу, яким після годин важкої праці треба подолати двадцять кілометрів, щоб переглянути п'єсу. Вправляється в гуморесках, які складено у дві збірки з вельми химерними назвами «Луб'яне решето» та «Солоні зайці». Бентежить публіку циклом оповідань «Поява, пригоди і смерть Макла Паркера», де американці розповідають свої уявлення про Україну — край художників.

І нарешті ошелешує романом «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію». Йогансен експериментує з текстом, прокладаючи читацькі шляхи на межі

реального та пародії на середньовічний лицарський роман водночас, на подорожі Лоренса Стерна і Ксав'є де Местра, на Дон Кіхота і солдата Швейка. У грі з Йогансеном буває непросто. Однак відважні читачі й читачки цієї збірки іронічних творів будуть винагороджені глибиною підтекстів і контекстів, що ховається за фасадом очевидних та вишуканих дотепів. Самоіронія і парадокси незбагненого письменника

Йогансен умів дивувати і вражати, особливо він бентежив розум рецензентів і критиків своїх творів. На несподівані й екстравагантні тексти митця вони часто відповідали мовчанням. А ті, хто таки бралися щось сказати, не вміли дивитися глибше й залишалися на сюжетній поверхні, трактуючи все винятково в реалістичному ключі. Це видання серії Vivat класика пропонує якісний інтелектуальний супровід, щоб читачі й читачки рушали в подорож з потрібним багажем і були готові до авторових каверз і підступів. Передмова Ярини Цимбал розкриє суть іронічної прози Йогансена, познайомить з умовними правилами, які варто знати, читаючи твори митця. Серед іншого літературознавиця розкаже про стосунки автора з тодішньою критикою, про різні види сміху й гумору в його доробку та про гру із словом. Примітки не оминають увагою найменших деталей: від реальних і вигаданих власних назв до сутності дотепів Йогансена, — і допоможуть не загубитися в цій хитромудрій грі з автором. Словник стане в нагоді тим, хто любить багату українську мову і хоче володіти нею так само майстерно, як Йогансен. Просканувавши QR-код, читачі й читачки можуть послухати радіодраму з оповідань про Майкла Паркера, створену в партнерстві з Радіо Культура.

Всіх, хто шукає шляхів до нових літературних горизонтів, запрошуємо купити «Ситутунга», щоб стати щасливими власницями і власниками квитка в химерний і незрівнянний світ Майка Йогансена, де гра виховує, бентежить, розважає і захоплює до співтворчості.

Передмова

ПРАВИЛА ГРИ З МАЙКОМ ЙОГАНСЕНОМ

Якщо ви читаете цю книжку, ви розумна людина. Це не жарт, попри те що книжка, яку ви тримаєте в руках, — збірка іронічної прози, тобто смішної. Сам її автор, Майк Йогансен, казав до вас так: «...я справді один із найцікавіших авторів Радянської України, і вам, розумний читачу, я можу це сказати прямо. Бо читачів у мене поки що мало, але зате ж і дурних серед тих читачів теж мало».

Отож якщо ви все-таки взяли з полиці цю книжку і не змогли покласти на місце, вітаю вас у фан-клубі Йогансена. Імовірно, ви вже читали щось із його творів, наприклад «Подорож ученого доктора Леонардо...», але якщо ще ні, то ця книжка стане вашим іспитом і перепусткою. У цьому клубі, як ви здогадуєтеся, зібралися люди розумні, веселі й іронічні.

Адже таким був сам Майк. «Майк — штукакар», «Майк — оригінал», «Майк — позер», «Майк увесь час когось грає», — так говорили про Йогансена колеги по перу. І він справді не так грав, як грався і в такий спосіб розважався.

І літературу, і слово Йогансен любив за те, що вони дають йому можливість гратися: «Та все ж таки я люблю літературу. Я дуже люблю слово, і, я думаю, воно відповідає мені любов'ю. Я люблю його некорисливою любов'ю не за те, що воно мене годує. Воно мусить мене годувати, бо я його породив. Я люблю його за те, що воно грається зі мною, розважає мене, утішає й ніколи не забуває про мене».

І вас, любі читачі і ще любіші читачки, Йогансен любив за те, що з вами можна погратися. Як у кожній грі, у цій є певні правила, тож спробуймо спершу в них розібратися і дещо запам'ятати. Проти

вас грає Майк Йогансен, і це знову не жарт. Та якщо ви зрозумієте правила гри, він візьме вас у свою команду і ви дістанете справжню насолоду.

Насамперед доведеться визнати, що ви не знайдете Йогансена в переліку видатних гумористів наших 20-х. Безперечно, він не міг змагатися за популярністю з Остапом Вишнею, але в той період у галузі сатири й гумору працювало багато письменників (і навіть одна письменниця!) і Йогансен належав до їхнього творчого й дружнього кола. Він друкувався в журналі «Червоний перець» під невігядливим псевдонімом Йог, випустив дві збірки гуморесок у серії «Весела книжка», що виходила у видавництві «Плужанин».

В одній оглядовій статті 1929 року про українську гумористику було перераховано «заслужених і рядових художників українського революційного сміху», а Йогансена знову не згадано жодним словом. Зате є в ній одне цікаве протиставлення традиційного гумору і сучасного чи то пак того-часного. Класичним українським гумором уважали крилате слівце, солонуватий дотеп, прихований м'який сум, загадкову посмішку. Автор огляду гордо заявляв, що «гумористична і сатирична література за час революції блискуче пододала славнозвісні традиції так званого м'якого гумору, нав'язувані їй». Так стає зрозуміло, чому в огляді не знайшлося місця для Йогансена. Адже він не вмів і не брався картати, таврувати чи, грішним ділом, повчати.

«Єдина безпечна для новеліста позиція, — стверджував Йогансен, — це іронія та скепсис, бо вони принаймні нічого не висувають позитивного, а тільки заперечують». І його іронія охоплює всі види сміху: гротеск, пародію, гіперболу, чорний гумор, словесні контрасти і смислові каламбури тощо. Вона нерідко приховує трагічне під маскою комічного, а смішне — під маскою серйозного.

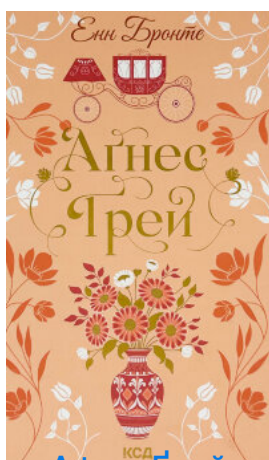
Йогансен спробував себе в багатьох гумористично-сатиричних жанрах, що їх зразки ви знайдете в цій книжці. Тут є сатира у вигляді «філософського роману» про Майбороду. Є недавно виявлений і вперше тут републікований фейлетон «Театральна фізкультура»; Йогансен дуже рідко вдавався до цього жанру. Є різні гуморески,

зібрані в книжки «Луб'яне решето» і «Солоні зайці» (до речі, творів із такими заголовками немає, тому це буде вам домашнє завдання - придумати, з якої радості Йогансен дав ці химерні назвиська своїм книжкам). Нарешті оповідання і роман: і не сатира, і не добрий гумор, але іронія вищої проби. Ці останні твори — цикл про Майкла Паркера, «Подорож ученого доктора Леонардо...»

і «Ситутунгу» — критика навіть не розглядала під таким кутом зору, навпаки, намагалася витлумачити їх у реалістичному ключі, чим ставила себе в комічне становище і давала Йогансенів приводи для чергових глузувань та іронічних жартів.

Скажімо, у нього були дві улюблені мішені — рецензент і критик. У 1928 році вийшов перший Йогансенів репортаж «Подорож людини під кепом», посипалася критика, а через два роки з'явилася й друга подорож — у радянську Болгарію, тобто в болгарський нарайон на Мелітопольщині. І критику Йогансен «врахував», але геть по-своєму.

Рекомендована література

Агнес Грей

На острові

Доктор Качіоні

Гірке солодке кохання.
Книга 0.5

Перейти до категорії
Проза

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ